

nia pokazują, iż siarka i wodoród są częściami istotnie plyn ten składającymi. Zdaie się, że i istota zapalna, przez PP. *Désormes* i *Clement* otrzymana, lotność i zapalność swoją wodorodowi jest winna. Poźniejszy doświadczenia rzecz tę objaśnia.

XXIV.

Łączenie się fosforu z ciałami.

368. Fosfor równie iak siarka może się łączyć z wielu ciałami prostymi, lubo z niektórymi do tych czas połączonym niebył. Jego kombinacją z gazem wodorodnym już poznaliśmy. W gazie saletrorodnym rozpuszcza się także; którą to solucya za zetknięciem się z gazem kwasorodnym, cała się w ciemnościach światłem okrywa. Sam nawet gaz kwasorodny, pierwiastek ten w sobie rozpuszcza. Wszystkie zaś kombinacye fosforu z jnnemi ciałami, *fosfarkami* (phosphoreta) nazywać będziemy.

369. Stopiona siarka bardzo się łatwo łączy z fosforem, i to w różnych proporcjach. Im zaś większą proporcją fosforu do

siarki, tém ciało to złożone trudniéy gęstnie-
ie, i niekiedy bardzo mocnégo na tén koniec
wyciąga zimna. Można fosfor topić z pro-
szkiem siarczanym i pod wodą, strzegąc się
tylko zbyt mocnégo rozegrzania, inaczéy w mo-
mencie kombinacyi gwałtownie wybuchnąć,
i zapalić się mogą. Połączeniá fosforu z al-
kali i ziemiami, mało do tych czas są znané.
Znaiomość zaś dokładniéyszą fosforków
metallicznych w jnném miéyscu znáydzie-
my.

570 Łączy się oprócz tego fosfor z wę-
glikiem, albo raczéy z węglem. Owszem,
każdy otrzymuiąc się przez destyllacyą kwa-
su fosforycznego z węglem, mniéy lub wię-
cey tégo ostatniego w sobie bierze. Cédząc
go potém przez skórę, zostaje się na niéy
massa czerwona, która iest prawdziwym
fosforkiem węglowym. Ażeby fosforek tén
od zbytecznégo fosforu oswobodzić, kładzie
się do retorty i z wolna ogrzewa; na ów czas
pozostaje w retorcie czysty fosforek, o któ-
rym mowa. Jest to bardzo lekki proszek
koloru pomarańczowego bez smaku i zapachu

który się w powietrzu żywo pali i węgiel po sobie zostawia.

371. Kombinacye węgla, wodorodu, i saletorodu pomiędzy sobą, naywięcéy w jstotach organicznych mają miéjść. Oprócz tego węgiel łączy się z niektórymi metallami, mianowicie z żelazem; o których związkach w jnném mówić będziemy mieyscu.

XXV.

Metalle w Ogólności.

372. Metalle, których liczba dosyć iest znaczna, i których coraz poznaiemy więcéy, są ciała *proste*, pomiędzy znanymi *naycięższé*, doskonale *nieprzezroczysté* i dla téy zapewne przyczyny z blaskiem swiało odbiiające; *zapalne*; dodaiące się mniéy lub więcéy *ciągnąć*; które się w ogniu topią, i nareszcie w postaci pary ulatują, wolno ostudzone krystallizują; które z ciałami palnemi i pomiędzy sobą we wszystkich proporcyach się łączą; które nakoniec są wszystkie dobrei przewodnikami cieplika i elektryczności